

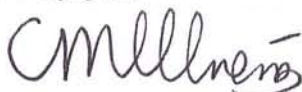
Brabant breed Visserijbeleid Voor de Brabantse binnenwateren

Waterschap Aa en Maas
Waterschap De Dommel
Waterschap Brabantse Delta

Juni 2013

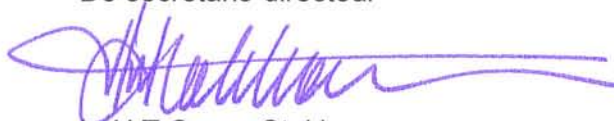
Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 12 juni 2013,

Het algemeen bestuur,
De dijkgraaf

Mw ir. ing. C.P.M. Moonen

De secretaris-directeur

ir. H.T.C. van Stokkom

Inhoudsopgave

		1
Hoofdstuk 1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doelstelling	4
1.3	Reikwijdte nota	5
Hoofdstuk 2	Speelveld	6
2.1	Visrechthebbenden	6
2.2	Twee rollen waterschap	6
2.3	Andere eigenaren	6
Hoofdstuk 3	Taken.....	7
3.1	Wederzijdse beïnvloeding visstand- en visserijbeheer	7
3.2	Visstandbeheer	7
3.3	Visserijbeheer	8
Hoofdstuk 4	Beleidsuitgangspunten.....	9
Bijlage 1.	Algemene criteria voor toetsing van visplannen	13
Bijlage 2.	Beleid uitgifte van visrecht	24
Colofon	29	

Gehanteerde begrippen:

Schubvis-visrecht: Het schubvis-visrecht is het recht om te vissen op alle door de Minister van EL&I aangewezen vissoorten met uitzondering van de aal.

VBC: Visstandbeheercommissie, een platform voor samenwerking en overleg voor belanghebbenden bij de visserij en de visstand in een bepaald gebied.

Vis: door de Minister van ELI aangewezen vissoorten en schaal- en schelpdieren.

Visplan: document waarin het huidige en het voorgenomen visserijbeheer staat beschreven. Het gaat om het planmatig voorbereiden en uitvoeren van maatregelen ter beheer van de sport- en beroepsvisserij in een omschreven gebied.

Visrecht: een recht om te vissen, zoals dat juridisch is beschreven in de Visserijwet (1963). Het visrecht is voorbehouden aan de visrechthebbende. Een afgeleide van het visrecht is het doen van onderzoek naar de visstand en het stellen van regels aan de visserij via een schriftelijke toestemming

Visrechthebbende: eigenaar van de grond onder het water, de eigenaar van een heerlijk visrecht of degene die het visrecht huurt van de eigenaar.

Visrechthuurder: een rechts- of natuurlijk persoon aan wie het visrecht is verhuurd

Visserijbeheer: Dit beheer omvat de planmatige voorbereiding van maatregelen bedoeld om de beroepsmatige en de recreatieve visserij optimaal in te richten. Het gaat om het onttrekken en uitzetten van vis en het stellen van regels daarvoor. Onder visserijbeheer vallen ook maatregelen rond de toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het gevoerde visserijbeheer heeft invloed op de visstand en ook op het watersysteem

Visstandbeheer: het planmatig voorbereiden en uitvoeren van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde (duurzame) visstand in een omschreven watersysteem.

Waterbeheerder: Waterschap, verantwoordelijk voor het visstandbeheer.

Hoofdstuk 1 Inleiding

Deze nota beschrijft het visserijbeleid van de Brabantse waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta. Het visserijbeleid biedt een kader voor het afstemmen van waterbeheer, visstandbeheer en visserijbeheer. Dit visserijbeleid sluit in grote lijnen aan bij de Adviesnota beleid waterbeheer–visstandbeheer¹ (2006). Vanuit de steeds intensievere Brabantse samenwerking is het niet meer dan logisch dat het actualiseren van de bestaande beleidsnota's Brabant breed is opgepakt. Een groot deel van het beleid in deze nota is al dagelijkse praktijk en vastgelegd in eerder of ander beleid. Deze nota is een uitwerking van het Waterbeheerplan (en/of nota Recreatief medegebruik) van de afzonderlijke drie waterschappen en geeft input voor door de visrechthebbenden en/of visrechthuuders op te stellen visplannen. In deze notitie zijn tevens de procedures en spelregels beschreven zoals die van toepassing zijn voor de uitgifte van het visrecht c.q. de visserij middels huurovereenkomsten en vergunningen aan zowel beroepsvissers als sportvisserij-organisaties op de binnenwateren.

Het waterschap is voor het bereiken van een goede visstand mede afhankelijk van de visserijpartners. Andersom zijn de visserijpartners voor het uitoefenen van de visserij en voor de visstand afhankelijk van het waterschap. Deze wederzijdse afhankelijkheid vraagt om een goede samenwerking van waterschap en visserijpartners op het gebied van visstand- en visserijbeheer. Bij de uitwerking en realisatie van doelstellingen voor de visstand willen de waterschappen de visrechthebbenden (georganiseerd in visstandbeheercommissies) als belangrijke gebruikers van de wateren betrekken.

1.1 Aanleiding

Diverse ontwikkelingen geven aanleiding tot het actualiseren van het bestaande visserijbeleid van de drie Brabantse waterschappen.

- De afgelopen jaren zijn er vele veranderingen geweest in wet- en regelgeving op het gebied van vis, vooral als gevolg van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW geeft het waterschap een verantwoordelijkheid tot het behalen van een "goede ecologische toestand" van water in het beheergebied. Voortvloeiend uit de KRW zijn voor de waterlichamen expliciete doelen vastgesteld voor de visstand die behoort bij de goede ecologische toestand. Daarnaast kan de visstand en visserij van invloed zijn op de ecologische toestand van wateren en daarmee op het halen van de KRW doelen.
- Het integreren van de rol en taken die de waterbeheerders hebben gekregen vanuit de KRW m.b.t. het visstandbeheer is de afgelopen jaren binnen het visserijbeleid voor de Rijkswateren vormgegeven en wordt door vertaald naar de regionale wateren. Zo wordt het werken met Visstandbeheercommissies (VBC) en visplannen in lijn gebracht met het Rijksbeleid. De Brabantse waterschappen hebben, ieder op eigen wijze en voor de eigen wateren, in hun huidige visbeleid aangegeven hoe zij omgaan met de nieuwe rol als visstandbeheerder.
- Voormalig staatssecretaris van EL&I heeft de waterschappen (en andere verhuurders van visrecht) verzocht het Rijksbeleid ten aanzien van de verplichting voor het werken met een VBC en Visplannen te volgen (brief 2 februari 2010, "Aan scherping VBC-beleid + nieuwe visrechten uitgiftebeleid).

1.2 Doelstelling

De Brabant brede visserijnota geeft het beleid op het gebied van de visserij weer. Het bevat de kaders die nodig zijn om aan de wet- en regelgeving (waaronder KRW en Europese Aalverordening) te kunnen voldoen. Samenvattend is strategie en beleid nodig om:

- Ecologische en waterkwaliteitsdoelen (o.a. KRW doelen voor vissen) te realiseren

---

¹Opgesteld door Unie van Waterschappen, Combinatie van Beroepsvissers en Sportvisserij Nederland

- Verantwoord medegebruik (o.a. door verhuur) aan de sportvisserij mogelijk te maken
- Komen tot uniformering in en vereenvoudiging van de uitgifte van visrechten.
- Samenwerking, participatie en communicatie met belanghebbenden te realiseren

1.3 Reikwijdte nota

Alle wateren

Deze nota is door de drie waterschappen geschreven vanuit hun rol als water- en visstandbeheerder. Daarmee heeft de nota betrekking op alle wateren binnen het beheergebied, ook die wateren waarvan het waterschap geen eigenaar is. Deze visserijnota is ook bedoeld als aanbeveling voor andere watereigenaren (zoals gemeenten, terrein behorende organisaties en particulieren) in het beheergebied. Een eenduidige aanpak helpt mee aan het creëren en/of instandhouden van een robuust en veilig watersysteem met een goede visstand. Tevens geeft deze nota invulling aan onze wensen als visrechthebbende.

Sportvisserij

In de beheergebieden van Aa en Maas, de Dommel en Brabantse Delta zijn slechts plaatselijk enkele beroepsvissers actief. Deze beroepsvissers huren visrechten van andere instanties dan de waterschappen. Daarom beperkt deze nota zich tot de sportvisserij.

Visserijbeleid

De visstand wordt zowel vanuit het gevoerde visstandbeheer als het visserijbeheer beïnvloed. Deze nota beperkt zich tot het beschrijven van het visserijbeleid.

Het Brabant brede visserijbeleid is opgesteld in overeenstemming met het Beleidsbesluit binnenvisserij, de Adviesnota beleid waterbeheer – visstand beheer en het visrechten-uitgiftebeleid voor de beroeps- en sportvisserij op staatswateren.

Hoofdstuk 2 Speelveld

2.1 Visrechthebbenden

De eigenaar van een water is visrechthebbende. Dit visrecht maakt de eigenaar bevoegd en verantwoordelijk voor het visserijbeheer (zie hoofdstuk 3). De Brabantse waterschappen hebben ervoor gekozen op veel wateren het visrecht te verhuren voor een bepaalde tijd (looptijd van overeenkomst). Hiermee worden de sportvissers die het visrecht huren bevoegd en mede verantwoordelijk voor het visserijbeheer.

Het recht om te vissen houdt het volgende in:

- het te water brengen, te water hebben, het lichten of ophalen van vistuigen alsmede het op enigerlei andere wijze pogen om vis uit het water te bemachtigen;
- het uitzetten en uitzaaien van vis.

2.2 Twee rollen waterschap

Het waterschap heeft vanuit twee rollen met de visstand te maken.

- Als waterbeheerder draagt het waterschap zorg voor de waterkwantiteit en -kwaliteit en daarmee ook voor het leefmilieu van vissen en de visstand. Mede op grond van de KRW is het verantwoordelijk voor een goede ecologische waterkwaliteit waarvan een gezonde duurzame visstand deel uit maakt (bestuursrechtelijk).
- Als eigenaar, visrechthebbende, verhuurt het waterschap visrechten aan sportvisserijorganisaties, die op basis van de visserijwet verantwoordelijk zijn voor het visserijbeheer (privaatrechtelijk).

2.3 Andere eigenaren

Het waterschap heeft niet al het water in haar beheergebied in eigendom. Ook gemeenten, terreinbeherende organisaties en particulieren zijn eigenaar van oppervlaktewateren. Een deel van deze wateren wordt verhuurd aan de sport- en of beroepsvisserij. De waterschappen stimuleren deze eigenaren actief om het visbeleid zoals in deze nota beschreven over te nemen.

Hoofdstuk 3 Taken

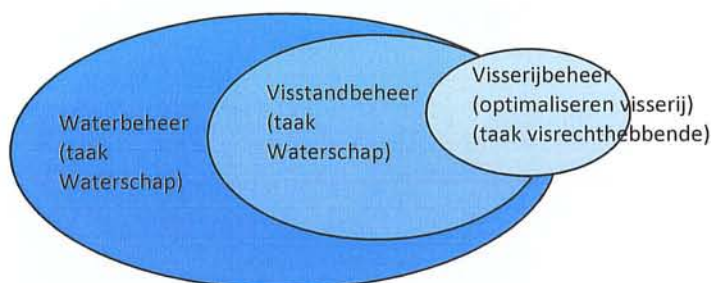
3.1 Wederzijdse beïnvloeding visstand- en visserijbeheer

De **waterbeheerder** (Waterschap of Rijkswaterstaat) is verantwoordelijk voor het **visstandbeheer**. Visstandbeheer omvat de planmatige voorbereiding en uitvoering van maatregelen bedoeld om een bepaalde visstand te bereiken in een omschreven watersysteem. Deze maatregelen zijn onder meer gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen. Visserijmaatregelen zoals het onttrekken en uitzetten van vissen maken deel uit van het visstandbeheer.

De **visrechthebbende** is verantwoordelijk voor het **visserijbeheer**. Dit beheer omvat de planmatige voorbereiding van maatregelen bedoeld om de beroepsmatige en de recreatieve visserij optimaal in te richten. Het gaat om het onttrekken en uitzetten van vis en het stellen van regels daarvoor. Onder visserijbeheer vallen ook maatregelen rond de toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het gevoerde visserijbeheer kan invloed hebben op de visstand en ook op het watersysteem.

Het visserijbeheer dat sportvissers conform de Visserijwet uitvoeren, kan de visstand beïnvloeden. Het waterschap is voor het bereiken van een goede visstand mede afhankelijk van de visserijsector. Andersom is de visserijsector voor het uitoefenen van de visserij en voor de visstand afhankelijk van het waterschap. Deze wederzijdse afhankelijkheid vraagt om goede afstemming en samenwerking tussen visstandbeheer en visserijbeheer. De samenhang is hieronder schematisch en in tabel weergegeven. (Bron: Adviesnota beleid waterbeheer- visstandbeheer, 2006). Conclusie is dat visserijbeheer grotendeels buiten het taakveld ligt van het waterschap; het waterschap is vooral randvoorwaardelijk betrokken.

	Verantwoordelijkheid	Bevoegdheid
Waterbeheerder	<ul style="list-style-type: none"> • Publiekrechtelijk voor waterbeheer, opstellen ecologische doelen en behalen KRW doelen • Uitvoeren van maatregelen vastgelegd in waterbeheerplan • Monitoren / beoordelen visstand 	<ul style="list-style-type: none"> • Stellen van voorwaarden bij verhuur visrecht en bij het uitgeven van vergunningen binnen het kader van de Visserijwet (bijv. verplichten deelname VBC; verplichten opstellen visplan; toestaan onderzoek visstand) • Accorderen visplan
Sport- en beroepvisserij als huurders van visrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Privaatrechtelijk voor doelmatige bevissing • Visserijbeheer vast te leggen en uit te voeren volgens visplannen 	Binnen het kader van een geaccordeerd visplan onttrekken en uitzetten van vis, reguleren van de visserij en doen (en toestaan) van visserij- en visstand onderzoek

Figuur 1: Relatie tussen waterbeheer, visstandbeheer en visserijbeheer

3.2 Visstandbeheer

Is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem. Deze maatregelen zijn onder andere gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen. Visserijmaatregelen zoals het onttrekken of uitzetten van vissen ten behoeve van de visstand en waterkwaliteit, maken

deel uit van het visstandbeheer. De kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden de visstand wat betreft soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Daarnaast kan de samenstelling en de hoeveelheid vis de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van een watersysteem beïnvloeden. Vanwege de relatie met het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer is het visstandbeheer onderdeel van het waterbeheer.

3.3 Visserijbeheer

Is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van maatregelen met als doel het optimaliseren van beroepsmatige en/of recreatieve visserij. Maatregelen zijn het uitzetten of onttrekken van vis en de regulering daarvan middels het stellen van regels ten aanzien van de visserij. Onder visserijbeheer worden ook de maatregelen verstaan die gericht zijn op het beïnvloeden van de toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het gevoerde visserijbeheer kan invloed hebben op de visstand en ook op het watersysteem.

Hoofdstuk 4 Beleidsuitgangspunten

Als visstand- en waterbeheerder hanteren de Brabantse waterschappen onderstaande beleidsuitgangspunten:

Uitgangspunt 1: Deze visserijnota is van toepassing op alle wateren in beheer van de Brabantse waterschappen. Vanuit haar rol als waterbeheerder adviseert het waterschap alle overige visrechthebbenden (waaronder gemeenten) deze uitgangspunten over te nemen.

Toelichting

Een eenduidig visserijbeleid draagt bij aan een transparant en eensluidend signaal naar de visserijsector. Het waterschap adviseert en ondersteunt graag andere eigenaren in het uitdragen en toepassen van deze beleidsuitgangspunten. Het waterschap ziet sportvisserij als een vorm van recreatief medegebruik en als middel om een goede en gezonde visstand en goed visstandbeheer te bereiken.

Het door de waterschappen uitgewerkte kader voor visserijbeheer (beleidsuitgangspunt 5) is ook van toepassing op stedelijk water en kan gemeenten helpen bij de aanpak en het voorkomen van waterkwaliteits- en blauwalgenproblemen in (geïsoleerd) stedelijk water. Voor deze wateren ziet het waterschap de gemeenten als trekker voor het opstellen van een aanpak.

Uitgangspunt 2. Waterschap, overige visrecht verhuurders en visrechthuuders streven naar een robuust **duurzaam watersysteem**, met daarin een gezonde, natuurlijke en duurzame visstand, rekening houdend met de gebruiksfunctie van de afzonderlijke wateren

Toelichting

Zowel visserij- als visstandbeheer is gebaat bij een watersysteem waarin de visstand gezond en duurzaam is. Alleen dan is sportvisserij ook in de toekomst mogelijk. Dit wordt onderschreven door Sportvisserij Nederland. Uiteraard kunnen er ook belangen- tegenstellingen zijn, waar het gaat om gewenste visstand en sportvisserijmogelijkheden.

www.sportvisserijnederland.nl (ingekort)

"Een goede waterkwaliteit vinden we belangrijk in Nederland. Omdat water zich weinig aantrekt van landsgrenzen, is de KRW van kracht, die ervoor zorgt dat de waterkwaliteit in 2015 op orde is. De KRW en N2000 leveren kansen en bedreigingen op voor het visstandbeheer, het visserijbeheer en de sportvisserij.

De belangrijkste kansen zijn:

- *Deskundige beroepsvissers en sportvissers kunnen een bijdrage leveren aan de monitoring*
- *Het aantal bevisbare vissoorten en de oppervlakte bevisbaar water nemen toe*
- *Veel wateren krijgen een aantrekkelijkere uitstraling*

De belangrijkste bedreigingen zijn:

- *De mogelijkheden voor visserijbeheer door de visrechthebbenden zullen begrensd worden*
- *De sportvisserijmogelijkheden in Natura 2000-gebieden kunnen beperkt worden, als blijkt dat sportvisserij een significant schadelijk effect heeft op de natuurwaarden*
- *De visbiomassa per hectare zal in veel wateren afnemen*

Conclusie vanuit Sportvisserij Nederland: "De sportvisserijsector moet de kansen benutten en de bedreigingen zoveel mogelijk afwenden, zodat de sportvisserij ook in de toekomst voortgang kan vinden"

Uitgangspunt 3. Visstand- en visserijbeheer wordt uitgevoerd als onderdeel van het **waterbeheer**. De kaders voor het waterbeheer worden gevormd door de KRW en de waterbeheerplannen. Voor wateren zonder concrete KRW doelen worden deze door de waterschappen, in samenspraak met eventuele andere eigenaren uitgewerkt. De VBC zal in dit proces worden geconsulteerd.

Toelichting:

- Actief biologisch beheer (ABB) kan onderdeel uitmaken van het verbeteren en optimaliseren van de visstand. Als het waterschap wil kiezen voor deze maatregel zal dit in samenspraak met de sector plaatsvinden als onderdeel van een verbeterplan. ABB wordt uitgevoerd conform landelijke afspraken zoals verwoord in de brief van de minister van 25 augustus 2010 over de motie Jacobi (PvdA) en Koppejan (CDA) (21501-32, nr. 393)
- Het waterschap heeft – vanuit de Waterstaatswet – bij calamiteiten een taak (bijv. ruimen van dode vissen).

Uitgangspunt 4. Om optimale afstemming van visstand- en visserijbeheer mogelijk te maken, hecht het waterschap aan een goede samenwerking met de visserijsector. Hiervoor ziet het waterschap de **Visstandbeheercommissie (VBC)** als hét overlegplatform.

Toelichting:

- De waterschappen streven naar één VBC per waterschap, waarin alle eigenaren en visrechthebbenden zijn vertegenwoordigd of afgevaardigd.
- In de VBC worden strategische onderwerpen afgestemd, inclusief de planning van activiteiten en maatregelen die door de sector of waterschap worden uitgevoerd (onderzoek en monitoring, wedstrijden, projectplanning).
- Bij lokale activiteiten (zoals uitvoeren van regulier beheer en onderhoud of realiseren van projecten) worden de lokale visrechthebbenden of -huurders door het waterschap betrokken.
- De VBC benadert alle visrechthebbenden om te participeren in of een vertegenwoordiger af te vaardigen voor de VBC.

Uitgangspunt 5. De visrechthebbenden en/of visrechthuurders stellen – in VBC verband – een **visplan** op waarin wordt vastgelegd welke maatregelen de sector van plan is te nemen en hoe zij het visserijbeheer wil vormgeven.

Toelichting:

- Einddoel van de waterschappen is om uiteindelijk voor alle wateren, waarvan verhuur visrecht plaatsvindt, een visplan te hebben. Sportvisserij ziet een visplanverplichting voor de waterlichamen als een goed instrument en wil haar leden stimuleren om op eigen initiatief factsheets op te stellen.
- Het visplan wordt geschreven door en vanuit de visrechthebbenden dan wel de visrechthuurders.
- Het opstellen van een visplan is een voorwaarde bij het aangaan van een huurovereenkomst met het waterschap.
- Het waterschap vraagt de sector het visplan te schrijven volgens het landelijke model. Zowel waterschappen als sportvisserij zien de factsheets (Visplan van 2A'tjes) als een goed instrument om zaken ten aanzien van het visserijbeheer inzichtelijk te maken.
- De termijn waarop het werken met visplannen wordt ingevoerd voor de overige wateren (niet KRW waterlichamen) wordt in samenspraak met de VBC bepaald.
- Het visplan heeft een looptijd van 6 jaar, aansluitend bij de KRW cyclus. Tussentijdse herzieningen door de visserijsector zijn, met goedkeuring van het waterschap mogelijk

- De VBC evalueert het visplan. De uitkomsten van de evaluatie vormen de basis voor het nieuwe visplan.
- Het visplan wordt door het waterschap getoetst op basis van het landelijke toetsingskader² en de Brabantbrede uitwerking daarvan (zie bijlage 1). De Brabantbrede uitwerking biedt criteria voor het onttrekken en uitzetten van vis en voeren en controle en handhaving.

Uitgangspunt 6. waterbeheerder en visrechthebbende/-huurder hebben vanuit hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden beiden een rol in de **monitoring** van en onderzoek naar de visstand

Toelichting

- Het waterschap is als waterbeheerder verantwoordelijk voor het monitoren en beoordelen van de visstand binnen de eigen wateren.
- Het waterschap hanteert als huurvoorwaarde dat de huurder van het visrecht toestaat dat het waterschap visstandonderzoek uitvoert. Middels de ondertekende huurovereenkomst geeft de visrechthuurder schriftelijke toestemming voor het uitvoeren van visstandonderzoek door het waterschap. Aan het verkrijgen van toestemming zijn geen kosten voor het waterschap verbonden.
- Het waterschap zal in de reguliere visstandonderzoeken (vanuit KRW en waterbeheertaken) indien mogelijk wensen van de visrechthebbende/-huurder meenemen.
- Het waterschap stelt informatie die voortkomt uit de visstandsonderzoeken aan de visrechthebbende/-huurder beschikbaar.
- Het waterschap stelt de visrechthuurder tijdig op de hoogte waar en wanneer er door het waterschap een visstandonderzoek gaat plaatsvinden. Omgekeerd zal de visrechthuurder het waterschap tijdig op de hoogte stellen wanneer er een visstandonderzoek in opdracht van de visrechthuurder wordt uitgevoerd.

Uitgangspunt 7. Het waterschap **verhuurt** het schubvisrecht op wateren die zij in haar eigendom heeft aan sportvisserij, voor zover andere doelen, zoals veiligheid en natuur, dat toelaten. Ook zijn aanvullende voorwaarden/uitsluitingen in delen van het eigendom mogelijk op basis van de kwetsbaarheid van het water. De verhuur van het visrecht vindt altijd plaats in de vorm van de standaard huurovereenkomst.

Toelichting

- Het opstellen van een Visplan en deelname aan de VBC door de sportvisserij zijn voorwaarden voor het aangaan van een huurovereenkomst (zie ook uitgangspunt 5)
- Uitsluitingen en aanvullende voorwaarden voor kwetsbare wateren kunnen worden opgenomen in de huurovereenkomst. Hierbij wordt aangesloten bij de uitgangspunten in de nota recreatief medegebruik.
- Er worden geen rechten aan beroepsvisserij uitgegeven.
- Er worden, ter bescherming van de soort, geen nieuwe aalvisrechten uitgegeven en bestaande aalvisrechten worden afgebouwd.
- Het waterschap stelt op haar eigendommen geen belemmeringen aan nacht- en wedstrijdvisserij, anders dan vanuit de natuurwetgeving en maatschappelijk draagvlak zijn gewenst.
- Vanuit veiligheid en bescherming van trekvissoorten gelden er minimale in acht te houden afstanden tot kunstwerken. Deze afstanden worden in bijlage 2 "beleid uitgifte van visrecht" gekwantificeerd.

² Landelijk toetsingskader is door Rijk, waterbeheerders, Sportvisserij Nederland en Combinatie van beroepsvisserij uitgewerkt.

- Het waterschap wil groeien naar een beperkt aantal huurovereenkomsten, vanuit kwaliteitsborging, uniform visstandbeheer, efficiëntie en verbetering van de samenwerking met de sector.
- Het beleid uitgifte van visrecht en de algemene voorwaarden zijn als bijlage opgenomen.

Bijlage 1. Algemene criteria voor toetsing van visplannen

Aanleiding

De Brabantse waterschappen Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta hebben het visbeleid gezamenlijk herzien en geactualiseerd. Criteria voor de toetsing van visplannen zijn onderdeel van het nieuwe beleid. Het toetsingskader is hieronder uitgewerkt. Het toetsingskader is een gezamenlijk product van de drie waterschappen en beperkt zich tot visplannen voor wateren met alleen sportvisserij, zonder beroepsvisserij. Voor wateren die in eigendom zijn van de waterschappen vormen de criteria het toetsingskader om visplannen te beoordelen. Voor de overige wateren betreft het een advies van de waterschappen aan eigenaren, zoals gemeenten en natuur- en terreinbeheerders.

Opbouw

Eerst geeft dit document een aantal algemene criteria waarop visplannen getoetst zullen worden. Daarna volgt het toetsingskader met specifieke criteria per watertype en verwijzingen naar de algemene criteria. Het document sluit af met aanvullende overzichten en toelichtingen bij specifieke criteria en watertypen.

Algemene criteria

Bij het toetsingskader (zie bijlage A) is een aantal criteria dat voor alle watertypen of een groot deel daarvan geldt. Het betreft criteria voor de onderstaande aspecten:

- Onttrekken van vis
- Uitzetten van vis
- Voeren
- Controle en handhaving

Hieronder volgt een toelichting op de algemene criteria voor deze aspecten. Bijlage C geeft een overzicht van de gewenste vissen voor verschillende KRW-watertypen.

Onttrekken van vis

Voor een visplan wordt met het onttrekken van vissen bedoeld het verwijderen van vissen door sportvissers uit een water. Het direct na de vangst terugzetten van vissen in hetzelfde water valt voor een visplan dus niet onder het onttrekken van vis.

Het toetsingskader sluit voor enkele watertypen de onttrekking van gewenste soorten uit (zie bijlage A). Verder gelden voor het onttrekken van vis de volgende criteria:

1. Onttrekking van vis kan alleen plaatsvinden conform landelijke wet- en regelgeving. Hiermee wordt met name bedoeld op de Visserijwet en de Flora- en faunawet. De Visserijwet geeft voor aangewezen vissoorten gesloten tijden en minimummaten en de Flora- en faunawet verbiedt het onttrekken van beschermde soorten. Bijlage B geeft een overzicht van in Nederland voorkomende vissoorten met beschermingsstatus.
2. De gewenste hoeveelheid en de onderbouwing daarvan (gevolgen voor visstand- en waterkwaliteitsdoelen) moeten in het visplan staan. Dit criterium geldt niet voor de onttrekking van exoten (zie bijlage B).
3. De onttrekking moet duurzaam en ecologisch verantwoord zijn en plaatsvinden volgens het 'wise use' -principe. Hiermee wordt bedoeld dat de bevissing op korte en lange termijn geen nadelig effect mag hebben op de visstand en het ecologisch functioneren van het water. Richtlijnen voor een duurzame benutting van visstanden staan bijvoorbeeld in "Vissen met verstand" (Werkgroep Visstandbeheer, 2003).
4. De hoeveelheid daadwerkelijk onttrokken vis wordt per soort op basis van "expert judgement" geregistreerd en jaarlijks gerapporteerd aan het waterschap.

Uitzetten van vis

Voor een visplan wordt met het uitzetten van vissen bedoeld op alle verplaatsingen van vissen door menselijk handelen. Hier valt het uitzetten van aangekochte vis onder, maar ook bijvoorbeeld het verplaatsen van vis om vissterfte wegens werkzaamheden of calamiteiten te voorkomen. Het direct na de vangst terugzetten van vissen in hetzelfde water valt voor een visplan niet onder het uitzetten van vissen.

Voor het uitzetten van vis gelden de volgende criteria:

1. Uitzettingen vinden alleen plaats als een bij de (gebruiks) functie passende visstand zich niet zelf kan ontwikkelen. De kwaliteit, inrichting en beheer van een watersysteem zijn in hoofdzaak bepalend voor de visstand die er voorkomt. In de meeste gevallen zullen uitzettingen dan ook niet nodig zijn. In sommige gevallen kan het wenselijk of zelfs nodig zijn om vissen uit te zetten, zoals bij herintroductie van soorten, verplaatsingen wegens werkzaamheden of na calamiteiten. Indien de wens tot het uitzetten van vis bestaat, dient het visplan daartoe de onderbouwing te geven. Deze onderbouwing moet onder andere antwoord geven op vragen als hoeveel, wanneer en waarom.
2. Het waterschap streeft voor alle wateren naar duurzame, natuurlijke visstanden passend bij de (gebruiks)functie, uitzettingen moeten dus ook duurzaam zijn. Dit betekent dat na uitzettingen een vispopulatie zichzelf in stand moet kunnen houden zonder ingrijpen van buitenaf (structureel uitzetten of onttrekken van vis).
3. Uitzetten van vis mag alleen als dat de waterkwaliteit, het ecologisch functioneren en de gewenste visstand niet negatief beïnvloedt. Het eventuele effect van de uitzettingen wordt als volgt getoetst:
  - voor KRW-waterlichamen aan de KRW-doelen (zie bijlage C);
  - wateren binnen en buiten stedelijk gebied zonder aangewezen functie worden voorlopig getoetst aan tabel 1 in bijlage D³);
  - in overige wateren mogen uitzettingen geen negatieve invloed hebben op de huidige waterkwaliteit, het ecologisch functioneren en (indien relevant) moeten passen binnen het streefbeeld en eisen behorende bij de functie.
4. Conform de Flora- en Faunawet betreffen uitzettingen alleen uit bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vissoorten, waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is (zie bijlage B).
5. Alleen soorten die van nature in het betreffende watersysteem (kunnen) voorkomen, worden uitgezet.
6. Alleen inheemse soorten worden uitgezet. Voor exoten die zich in Nederlandse wateren niet kunnen voortplanten, een breder belang kennen (zoals graskarper) en niet strijdig zijn met waterkwaliteitsdoelen, is uitzetten onder voorwaarden met toestemming van het waterschap mogelijk. Voor de ingeburgerde soorten karper, kroeskarper en snoekbaars wordt een uitzondering gemaakt en is uitzetten onder voorwaarden mogelijk. Exoten mogen alleen worden uitgezet in niet-openbare, geïsoleerde vijvers op afgesloten terrein, alleen fungerend als visvijver.
7. In Nederland kent karper meestal geen succesvolle voortplanting. Daardoor voldoet het uitzetten van karper niet aan criterium 2 (duurzaam). Gezien het belang van deze soort voor de hengelsport wordt een uitzondering gemaakt en is het uitzetten van karper onder voorwaarden toch mogelijk. Uitzettingen moeten minimaal voldoen aan criterium 3 en worden alleen in één van de volgende situaties toegestaan:
  - als compensatie voor natuurlijke sterfte;
  - na sterfte bij calamiteiten;
  - als spiegelkarperprojecten, in de meeste gevallen onder de 15 kg/ha.;

³ Bijlage D betreft een gemiddeld beeld, met tijdelijk karakter, van wateren binnen en buiten stedelijk gebied zonder aangewezen functie. Verdere uitwerking zal plaatsvinden in samenspraak met betrokken partijen, waaronder de sportvisserij.

- in wateren binnen en buiten stedelijk gebied zonder door provincie, waterschap of gemeente aangewezen functie.
8. Bij alle uitzettingen wordt de hoeveelheid daadwerkelijk uitgezette vis per soort geregistreerd en jaarlijks gerapporteerd aan het waterschap.
  9. De hierboven genoemde criteria gelden niet voor geïsoleerde, niet-openbare vijvers met enkel een sportvisserijfunctie.

Voeren

Het toetsingskader sluit voeren in bepaalde wateren uit (zie bijlage A). Voor de andere wateren geldt dat overmatig voeren moet worden voorkomen en het voeren geen negatief effect op de waterkwaliteit mag hebben. De waterschappen vragen de visrechthebbenden om richtlijnen voor het voeren in de vergunningsvoorwaarden op te nemen en dit in het visplan te beschrijven.

Controle & handhaving

Om te borgen dat de afspraken in het visplan over het onttrekken en uitzetten van vis en voeren daadwerkelijk worden nageleefd, moet controle en zonodig handhaving (sancties) plaatsvinden. Het visplan beschrijft hoe de visrechthebbenden de controle en handhaving vormgeven, waarbij vergunningvoorwaarden als basis kunnen dienen. Een toelichting op controle en sancties staat bijvoorbeeld in "Vissen met verstand" (Werkgroep Visstandbeheer, 2003). Dit criterium is van toepassing op alle watertypen in het visplan.

Verwerkte literatuur

- Beers, M.C. & M. Koole, 2007. KRW-visstandonderzoek Waternet 2006. AquaTerra Water en Bodem B.V., Geldermalsen.
- Flora- en faunawet, wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten.
- Molen, D.T van der & R. Pot (red.), 2007. Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor de Kaderrichtlijn Water. STOWA & RWS-WD, Utrecht.
- Evers, C.H.M., A.J.M. van den Broek, R. Buskens, A. van Leerdam & R.A.E. Knoben, 2007. Omschrijving MEP en maatlatten voor sloten en kanalen voor de Kaderrichtlijn Water. STOWA & RWS-WD, Utrecht.
- Visserijwet 1963, wet van 30 mei 1963, houdende nieuwe regelen omtrent de visserij.
- Werkgroep Visstandbeheer, 2003. Vissen met Verstand; Richtlijnen aanpak benutting van visstanden voor Visstandbeheercommissies (samenstelling Werkgroep Visstandbeheer: Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij, Nederlandse Vereniging Van Sportvissersfederaties, Combinatie van Beroepsvissers, Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij).
- Zoetemeyer, R.B. & B.J. Lucas, 2007. Basisboek Visstandbeheer. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

Criteria voor Toetsing Visplannen; Bijlage A. Toetsingskader

Toetsingskader ⁴						
Type water	Voorbeeld	Onttrekken van vis	Uitzetten van vis	Voeren	Controle & handhaving	
Beken (R3, 4, 5, 6) zonder natuurfunctie/ met KRW-functies GEP landbouw en verweven	Zandleij, Aa of Weerjts, Boven Mark, Dommel Eindhoven, Groote Aa	cf algemene criteria, geen paling en geen stroomminnende soorten	na goedkeuring van het waterschap, alleen stroomminnende doelloorten, cf algemene criteria	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Beken (R3, 4, 5, 6) met KRW-functie GEP natuur	Keersop, Beerze, Chaamse beken	cf algemene criteria, geen paling en geen stroomminnende soorten	nee, indien noodzakelijk door waterschap	nee	cf algemene criteria	
Sloten met KRW-type M1a en kanalen met KRW-type M3	Kleine wetering, Eindhovenskanaal, Sterksels kanaal	cf algemene criteria, geen paling	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Kanalen met KRW-type M6a (zonder scheepvaart) en M6b (met scheepvaart)	Drongelenskanaal, Beatrix kanaal, Roode Vaart	cf algemene criteria, geen paling	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria, spiegelkarpersprojecten vaak mogelijk	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Brakke wateren met KRW-type M30	Molenkreek	cf algemene criteria, geen paling	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Kreken met KRW-type M14	Tonnekreek, Gat van de Ham, Kruislandse kreken	cf algemene criteria, geen paling	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Rivier met KRW-type R8	Oude Maasje	cf algemene criteria, geen paling en geen stroomminnende soorten	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria, spiegelkarpersprojecten mogelijk	cf algemene criteria	cf algemene criteria	
Geïsoleerde wateren met de functie zwemwater (WHP)	Staalbergven, Beeksebergen, Witven, Markeplaat, Hoefsven	cf algemene criteria	nee, na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria	nee	cf algemene criteria	
Geïsoleerde wateren/vennen met functie waternatuur (WHP)	Beuven, Winkelsven, Ollandse en Gemondse meanders, Wielen Haagse Dijk, Leemputten bij Dorst, Meanders Schoondonk en Notsel	cf algemene criteria	nee, indien noodzakelijk door waterschap	nee	cf algemene criteria	
Niet-openbare geïsoleerde vijvers op afgesloten terrein, alleen fungerend als visvijver		cf landelijke wet- en regelgeving	Cf landelijke wet- en regelgeving	n.v.t.	n.v.t.	
Wateren binnen en buiten stedelijk gebied zonder aangewezen functie (=alle overige wateren: zie bijlage D)		cf algemene criteria, geen paling	na goedkeuring van het waterschap, cf algemene criteria	cf algemene criteria	cf algemene criteria	

⁴ Verwijzing 'cf algemene criteria' verwijst naar de tekst op de voorgaande pagina's in deze bijlage

Criteria voor Toetsing Visplannen; Bijlage B. Beschermingsstatus zoetwater vissoorten

Onderstaand overzicht dient ter illustratie en er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Voor de actuele beschermingsstatus wordt verwezen naar de meest recente wet- en regelgeving en besluiten. Verder ontwikkelt het aantal exoten zich snel en zijn er al meer uitheemse soorten dan in het overzicht staan. Deze bijlage dient dan ook als voorbeeld en geeft geen compleet overzicht van exoten in Nederland.

Vissoort	Status ¹	Visserijwet ²	Beschermd ³	Rode lijst ⁴
Aal/paling	Inheems	+ (28 cm)	++	
Afrikaanse meerval	Exoot			
Alver	Inheems	+		
Amerikaanse hondsvij	Exoot	+		
Baars	Inheems	+ (22 cm)		
Barbeel	Inheems	+ (30 cm)		Bedreigd
Beekforel	Inheems	+ (25 cm)		Verdwenen
Beekprik	Inheems		+++ II	Bedreigd
Bermpje	Inheems	+		
Bittervoorn	Inheems		+++ II	Kwetsbaar
Blankvoorn	Inheems	+		
Blauwband	Exoot			
Blauwneus	Exoot			
Bot	Inheems	+ (20 cm)		
Brasem	Inheems	+		
Bronforel	Exoot	+		
Bruine Amerikaanse dwergmeerval	Ingeburgerd			
Diklipharde	Inheems	+		
Donaubrasem	Exoot			
Driedoornige stekelbaars	Inheems	+		
Dunlipharde	Inheems	+		
Eft	Inheems	+	II	
Elrits	Inheems		+++	Bedreigd
Fint	Inheems	+	II	Verdwenen
Gestippelde alver	Inheems		+++	Gevoelig
Giebel	Ingeburgerd	+		
Goudharde	Inheems			
Goudvij	Ingeburgerd			
Graskarper	Exoot	+		
Grootkopkarper	Exoot			
Grote marene	Inheems	+		
Grote modderkruiper	Inheems		+++ II	Kwetsbaar
Gup	Exoot			
Houting	Inheems		+++ IV	
Karper	Ingeburgerd	+		
Kesslers grondel	Exoot			
Kleine marene	Exoot	+		
Kleine modderkruiper	Inheems		++ II	
Kolblei	Inheems	+		
Kopvoorn	Inheems	+ (30 cm)		Kwetsbaar
Kroeskarper	Ingeburgerd	+		Kwetsbaar
Kwabaal	Inheems	+		Bedreigd
Marm grondel	Exoot			
Meerval	Inheems	+		
Pontische stroomgrondel	Exoot			

Vissoort	Status ¹	Visserijwet ²	Beschermd ³	Rode lijst ⁴
Pos	Inheems	+		
Regenboogforel	Exoot	+		
Rivierdonderpad	Inheems		++ II	
Riviergrondel	Inheems	+		
Rivierprik	Inheems	+ (20 cm)		
Roofblei	Exoot	+		
Ruisvoorn/rietvoorn	Inheems	+		
Serpeling	Inheems	+		Kwetsbaar
Sneep	Inheems	+		Bedreigd
Snoek	Inheems	+ (45 cm)		
Snoekbaars	Ingeburgerd	+ (42 cm)		
Spiering	Inheems	+		
Steur	Inheems		+++ IV	Verdwenen
Tiendornige stekelbaars	Inheems	+		
Vetje	Inheems	+		Kwetsbaar
Vlagzalm	Inheems	+ (35 cm)		Verdwenen
Winde	Inheems	+		Gevoelig
Witvingrondel	Exoot	+		
Zalm	Inheems	+	II	
Zeeforel	Inheems	+		
Zeelt	Inheems	+ (25 cm)		
Zeeprik	Inheems	+	II	
Zilverkarper	Exoot			
Zonnebaars	Exoot			
Zwartbekgrondel	Exoot			
Zwarte Amerikaanse dwergmeerval	Exoot			

1. Inheemse soorten komen van oorsprong in Nederland voor; ingeburgerde soorten vormen meer dan 100 jaar een zichzelf in stand houdende populatie; exoten komen minder dan 100 jaar in Nederland voor of zijn voor het voorkomen afhankelijk van uitzettingen.
2. + = Genoemd in Regeling aanwijzing vissen, schaal- en schelpdieren 1982 (minimummaat gegeven in Reglement minimummaten en gesloten tijden 1985).
3. ++ = Soort beschermd volgens de Flora- en Faunawet en staat in tabel 2; +++ = idem in tabel 3; II = soort genoemd in bijlage II van de EU-Habitatrichtlijn, voor deze soorten moeten de lidstaten beschermde gebieden aanwijzen; IV = soort genoemd in bijlage IV, soorten die strikt moeten worden beschermd.
4. Besluit Rode lijsten flora en fauna 5 november 2004.

Criteria voor Toetsing Visplannen; Bijlage C. Ecologische gilden per KRW-type

Onderstaand volgt een uitwerking van de opgestelde referenties voor KRW-typen. De uitwerking richt zich op ecologische gilden (groep van soorten) die een positieve bijdrage leveren aan de beoordelingen voor de KRW (maatlatbeoordelingen). Per ecologische gilden wordt een aantal soorten als voorbeeld genoemd. In een enkel geval wordt aangegeven welke soorten een negatieve invloed op maatlatbeoordelingen hebben. De informatie is gebaseerd op de referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen (Van der Molen & Pot, 2007) en MEP en maatlatten voor sloten en kanalen (Evers e.a., 2007).

Beken (KRW-typen R4, R5 en R6)

De volgende ecologische gilden leveren een positieve bijdrage aan de maatlatbeoordeling:

- stroomminnende vissen als beekprik, bierpje, kopvoorn, rivierdonderpad, riviergrondel, rivierprik, serpeling en winde;
- migrerende vissen als beekprik, kopvoorn, paling, rivierprik, serpeling en winde;
- habitat gevoelige vissen als genoemde stroomminnende en migrerende vissen en vissen als kleine modderkruiper, snoek, tiendoornige stekelbaars en vetje.

Hoge aantallen algemene vissen als baars, blankvoorn en brasem hebben een negatieve invloed op de maatlatbeoordeling.

Rivieren (KRW-type R8)

De volgende ecologische gilden leveren een positieve bijdrage aan de maatlatbeoordeling:

- stroomminnende vissen als alver, barbeel, elft, houting, kleine modderkruiper, kopvoorn, kwabaal, rivierdonderpad, riviergrondel, rivierprik, serpeling, sneep, steur, winde, zalm, zeeforel en zeebek;
- tussen zoet en zout migrerende vissen als bepaalde stroomminnende vissen en bot, driedoornige stekelbaars, elft, fint, houting, paling, rivierprik, spiering, steur, zalm, zeeforel en zeebek;
- plantminnende vissen als bittervoorn, grote modderkruiper, kroeskarper, ruisvoorn, snoek, vetje en zeelt.

Sloten en kanalen (KRW-typen M1a, M3, M6a, M6b)

De volgende ecologische gilden leveren een positieve bijdrage aan de maatlatbeoordeling:

- de plantminnende vissen bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, kroeskarper, ruisvoorn, snoek, tiendoornige stekelbaars, vetje en zeelt;
- de migrerende vissen driedoornige stekelbaars en paling.

Hoge gewichtsaandelen brasem en karper hebben een negatieve invloed op de maatlatbeoordeling.

Brakke wateren (KRW-type M30)

Om te voldoen aan de doelstellingen voor de visstand in brakke wateren, moeten vissen van verschillende groepen in evenwichtige hoeveelheden voorkomen. Voorbeelden van gewenste ecologische gilden zijn:

- tussen zoet en zout migrerende vissen als driedoornige stekelbaars en paling;
- zouttolerante zoetwatervissen als baars, blankvoorn, brasem, karper en snoekbaars
- plantminnende zoetwatervissen als bittervoorn, kroeskarper, ruisvoorn, snoek en zeelt.

Kreken (KRW-type M14)

Plantminnende vissen als bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, kroeskarper, ruisvoorn, snoek, tiendoornige stekelbaars, vetje en zeelt leveren een positieve bijdrage aan de maatlatbeoordeling.

Een hoog gewichtsaandeel brasem en karper heeft een negatieve invloed op de maatlatbeoordeling.

Criteria voor Toetsing Visplannen; Bijlage D. Uitzetten van vis in wateren binnen en buiten stedelijk gebied zonder aangewezen functie

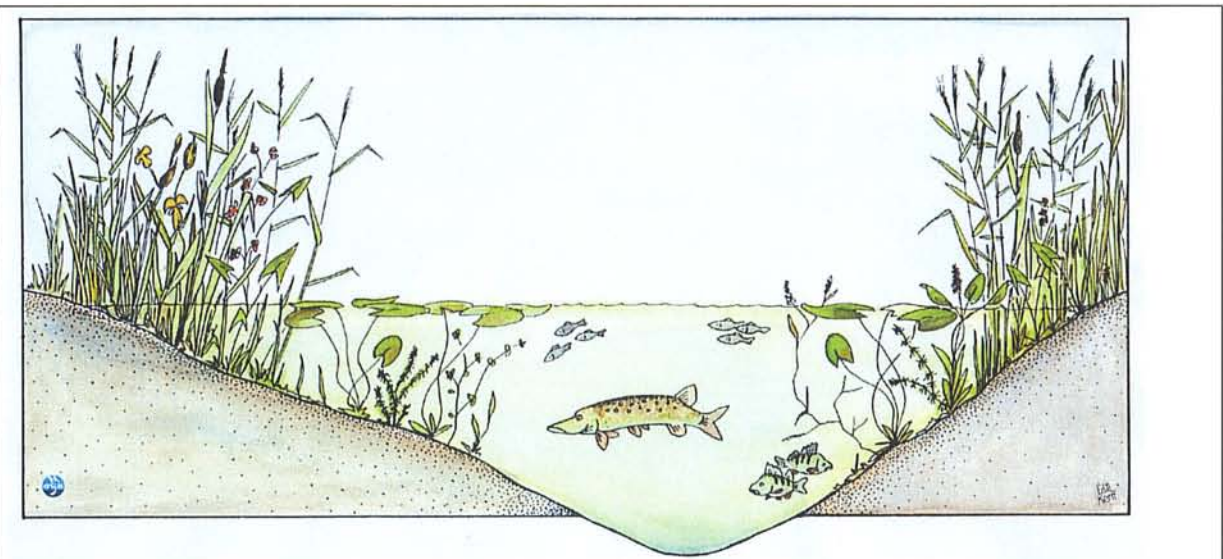
Inleiding

Voor veel wateren hebben waterbeheerders (nog) geen concrete KRW-doelstellingen voor de visstand. Ook voor dergelijke wateren geldt echter conform de KRW dat ze moeten voldoen aan een goede ecologische toestand. Om te voorkomen dat uitzettingen leiden tot een ongewenste visstand, waterkwaliteitsproblemen of negatieve invloed op het ecologisch functioneren is er een streefbeeld voor uitzettingen geformuleerd.

Het betreft hier een toetsingskader met een tijdelijk karakter. Bij de nadere uitwerking van doelstellingen voor de visstand voor de overige wateren (niet KRW-waterlichamen) willen de waterschappen de visrechthebbenden (georganiseerd in visstandbeheercommissies) en andere betrokkenen betrekken, aangezien zij een belangrijke partner zijn bij het realiseren van de maatregelen en het bereiken van de gestelde doelen.

Snoek-blankvoortype als uitgangspunt voor uitzettingen

Bij wateren op een zandgrond die redelijk helder zijn en enige plantengroei kennen past een visstand van het snoek-blankvoortype. Wateren met dit viswatertype kenmerken zich door een zichtdiepte van 40 tot 70 cm en een wateroppervlakte die voor 20 tot 60% bedekt is met waterplanten (zie onderstaande schets). Zoals de naam al aangeeft, zijn blankvoorn en snoek kenmerkende soorten. Daarnaast kunnen soorten als baars, brasem, karper, kolblei, paling, ruisvoorn en zeelt voorkomen (Zoetemeyer & Lucas, 2010).

Snoek-blankvoornwatertype (bron: Basisboek visstandbeheer van Zoetemeyer & Lucas, 2010)

Uit onderzoek is gebleken dat in Nederland in wateren van het snoek-blankvoortype de draagkracht veelal 100 tot 150 kg/ha (zie tabel 1). Dit houdt in dat er per hectare water 100 tot 150 kilogram vis kan voorkomen. Voor in Nederland veel voorkomende vissoorten is de draagkracht uitgewerkt tabel 1.

De getallen in de tabel worden gezien als maximale quota voor het uitzetten van vissen. Afhankelijk van het gewicht van de individuele uit te zetten vissen, kan een lager quotum wenselijk zijn. Als bijvoorbeeld karpers van 30 cm uitgezet worden, kan door de groei van afzonderlijke vissen de biomassa aan karper in enkele jaren toenemen en daarmee de waterkwaliteit negatief beïnvloeden.

In voedselrijke systemen, waaronder stadswateren, kan de draagkracht hoger liggen dan de getallen in tabel 1, ook voor het snoek-blankvoortype. Verondersteld wordt dat de vissen door zich voort te planten en te groeien dan zelf de draagkracht verder opvullen.

Tabel 1. Gemiddelde draagkracht bij het snoek-blankvoortype in kilogrammen per hectare; gebaseerd op Beers & Koole (2007).

Vissoort	Gemiddelde (kg/ha)
Baars	15
Blankvoorn	25
Brasem	10
Snoek	35
Ruisvoorn	10
Zeelt	15
Overige algemene soorten zoals kolblei en karper	15
Totaal	125

Uitzettingen

De bovenstaande tabel geeft de kaders voor de hoeveelheden vis die uitgezet kan worden. De hoeveelheid vis zijn gegeven in kilogrammen per hectare. De totale hoeveelheid voor een water wordt verkregen door te vermenigvuldigen met de oppervlakte van dat water.

Het verdient aanbeveling de nieuwe visstand evenwichtig op te bouwen. Dit betekent dat per soort vissen van diverse lengten uitgezet moeten worden (zowel jongere als oudere vissen).

Een uitzetting van geringe omvang kan het beste eenmalig uitgevoerd worden. Bij grotere hoeveelheden worden de uitzettingen bij voorkeur gespreid over een periode van twee tot vier jaar. Op deze wijze wordt het risico van sterfte van de uitgezette vissen verspreid over verschillende jaren. Daarnaast is na het eerste jaar al bijsturing van de uitzettingen mogelijk.

Bijlage 2. Beleid uitgifte van visrecht

Inleiding

Op het thema uitgifte van visrechten zijn de Visserijwet, het Beleidsbesluit binnenvisserij en de Adviesnota beleid waterbeheer – visstandbeheer van toepassing.

Waterschap Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel (hier verder aangeduid als de Brabantse waterschappen) verhuren hun visrechten aan diverse sportvisserij organisaties.

De voorwaarden en mogelijkheden voor de uitgifte van visrechten zijn geregeld in de Visserijwet. Momenteel wordt het visrecht binnen de Brabantse waterschappen op verschillende wijze verhuurd aan een groot aantal verschillende partijen. De huurovereenkomsten moeten worden goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij (Visserijwet 1963).

Ook worden door de hengelsportverenigingen en – overkoepelende organisaties met visrecht schriftelijke toestemmingen (hier verder aangeduid als vergunning) verstrekt aan de individuele sportvissers. Het waterschap geeft zelf geen vergunningen uit.

De Brabantse waterschappen kiezen ervoor om in de toekomst zoveel mogelijk te blijven werken met huurovereenkomsten en zo min mogelijk gebruik te maken van machtigingen. Dit is in lijn met de aanbevelingen uit de Adviesnota waterbeheer – visstandbeheer en het ELI beleid. Het maakt de visserijpartners bevoegd en verantwoordelijk voor het visserijbeheer. Deze strategie biedt zekerheid aan de visserijpartners, iets wat een duurzame visserij ten goede komt. In principe komen alle wateren waar zonder nadelige effecten aan het ecosysteem gevist kan worden in aanmerking voor verhuur van visrechten.

Via de beheergebieden van de waterschappen werkende visstandbeheercommissie's (VBC's) maken de gezamenlijke visrechthouders (de sportvisserij) per VBC-gebied afspraken over de vormgeving van een duurzame visserij en een daarbij passende visstand. Daarnaast vormen de VBC's een overlegplatform voor bij de visserij betrokken partijen zoals de waterbeheerders en natuurtreinbeheerders. De Brabantse waterschappen volgen met dit beleid voor uitgifte van visrecht het Rijksbeleid en is dit naar de Brabantse situatie vertaald en aangevuld. De beleidspunten voor de wijze van verhuur van visrechten en voorwaarden in huurovereenkomsten gelden voor alle wateren die in eigendom zijn bij het betreffende waterschap.

Huurovereenkomsten

Schubvisrecht.

Voor de uitgifte van vrij liggende visrechten wordt zoveel mogelijk het rijksbeleid gevolgd waarbij schubvisrechten worden verhuurd aan de sportvisserij. De vrij liggende en vrijkomende schubvisrechten zullen, mits het visserijkundig gebruik aansluit bij de waterkwaliteitsdoelstellingen en functies van het water, worden verhuurd aan grote overkoepelende organisaties van de sportvisserij. Daarbij hanteert het waterschap ook het uitgangspunt dat de vrije visrechten in principe worden verhuurd aan de partij die in aangrenzend viswater al visrechten heeft.

Aal-visrecht.

Aal-visrechten worden, vanwege de zorgwekkende aal stand, niet uitgegeven en bestaande aal visrechten worden afgebouwd. De Europese aal is per 13 maart 2009 opgenomen in de Cites bijlage 2. Hiermee wordt de aal internationaal beschermd. Bestaande overeenkomsten voor het aal-visrecht worden gerespecteerd. In overleg met de sportvisserij wordt de mogelijkheid benut om de overeenkomst voor aal-visrecht te beëindigen. In de komende periode onderzoekt waterschap Aa en Maas tevens de mogelijkheden voor de instelling van visserijvrije zones, zgn. aal reservaten, in gebieden die van belang zijn voor migratie van aal.

Op sommige wateren, die in eigendom zijn van waterschap Brabantse Delta of andere eigenaren, rust het zogenaamde "heerlijke visrecht". Heerlijke visrechten zijn oude visrechten waar het visrecht niet is gekoppeld aan het eigendom. Deze heerlijke visrechten stammen uit de tijd voor de invoering van het Burgerlijk Wetboek (1838). Bestaande "heerlijke visrecht" (voor met name aal-visrecht) worden gerespecteerd tot het moment dat de Visserijwet of andere wet- en regelgeving de mogelijkheid bieden de overeenkomst te beëindigen.

Visrechten naar overkoepelende organisaties

Bij het verhuren van nieuwe visrechten streven de Brabantse waterschappen ernaar verdere versnippering van het visrecht te voorkomen. Nieuwe visrechten worden zoveel mogelijk verleend aan

overkoepelende organisaties die al in het bezit zijn van visrechten en in staat worden geacht om een adequaat visserijbeheer te voeren. Het verhuren van de visrechten in nieuwe wateren vindt plaats in overleg met de VBC. Voor bestaande huurovereenkomsten van visrecht streven de Brabantse waterschappen naar het terugdringen van versnippering en administratieve lasten door samenvoegen van overeenkomsten en deze in één nieuwe huurovereenkomst te verhuren aan een overkoepelende organisatie. Dit spaart ook kosten voor de huurder. Bestaande overeenkomsten worden afgebouwd (conform Uitvoeringsregeling Visserij). Ook bestaande individuele verhuur of vergunning aan particulieren worden afgebouwd. Bijkomend voordeel van verhuur aan overkoepelende organisaties is dat meer vissers kunnen vissen in meer water.

Uniforme huurovereenkomsten en voorwaarden uitgifte visrechten

De Brabantse waterschappen hanteren een modelhuurovereenkomst die periodiek wordt aangepast aan wet- en regelgeving en eigen beleid. In de periode 2007-2010 is een aantal huurovereenkomsten vernieuwd en daarbij KRW-proof en uniform gemaakt.

De Brabantse waterschappen stellen (standaard)huurvoorwaarden. Daarmee leveren we een bijdrage aan het behalen van de ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen. Een belangrijke huurvoorwaarde die wordt stelt, is deelname aan de VBC. Bij het niet aansluiten van een huurder bij de VBC of niet nakomen van deze voorwaarden kan het waterschap besluiten tot beëindiging (tussentijds ontbinden) van een huurovereenkomst (of machtiging). De Adviesnota beleid waterbeheer - visstandbeheer heeft als uitgangspunt gediend bij het opstellen van de modelhuurovereenkomst.

Vaststelling van de huurprijs

Voor de toekomstige uitgifte van visrechten (de overeenkomsten) worden de tarieven aangepast tot één algemeen geldend tarief voor huurovereenkomsten. Elk waterschap bepaalt zelf de wijze waarop het tarief wordt vastgesteld en de hoogte van het tarief voor de contracten. De hoogte van dit tarief wordt nog nader bepaald. Daarbij verkennen we de mogelijkheden om de opbrengsten van de visrechtenuitgifte in te zetten voor de uitvoering van activiteiten en projecten die volgen uit de nota 'Brabant breed visserijbeleid'. Voorwaarde is dat de opbrengst opweegt tegen de gemaakte kosten. Bijvoorbeeld kan de oprichting van de VBC en een waterschap bijdrage (qua faciliteiten) aan het functioneren hiervan deels uit deze inkomsten worden bekostigd. Ook kan zo mogelijk worden bijgedragen aan toekomstige gezamenlijke projecten op het gebied van visstand- en visserijbeheer. Maar ook of de sport visserij door het hanteren van een symbolisch huurbedrag, hetgeen een kostenbesparing op de huurgelden betekent, de aan de VBC organisatie gerelateerde kosten financieren.

Kosten van toetsing door de Kamer voor de Binnenvisserij

Door de Kamer worden goedkeuringskosten voor zowel huurovereenkomsten als vergunningen in rekening gebracht. Deze kosten worden door de Kamer direct in rekening gebracht bij de betreffende huurder, c.q. houder van de vergunning.

Duur van huurovereenkomsten

Conform artikel 25 van de Visserijwet wordt een huurovereenkomst ten behoeve van de visserij in de binnenwateren schriftelijk aangegaan. De looptijd van een huurovereenkomst is in beginsel 6 jaar (artikel 28 Visserijwet). In bijzondere omstandigheden is het mogelijk om een huurovereenkomst voor een kortere periode aan te gaan, mits in de huurovereenkomst een datum van beëindiging is vastgesteld.

Toezening van een nieuwe huurovereenkomst

Een nieuwe huurovereenkomst wordt aan de huurder aangeboden. De huurder dient de exemplaren van de huurovereenkomst binnen 30 dagen na dagtekening van de aanbiedingsbrief ondertekend te retourneren. De ondertekende documenten worden vervolgens ter goedkeuring aan de Kamer voor de Binnenvisserij voorgelegd. Indien de huurder niet binnen de gestelde termijn heeft gereageerd vervalt het recht op verhuur (conform Uitvoeringsregeling Visserij).

Verlenging van rechtswege

Ingevolge artikel 33, lid 1 van de Visserijwet behoeven huurders niet te verzoeken om verlenging van een 6-jarige huurovereenkomst. Er geldt in dat geval een "automatische" verlenging van rechtswege voor wederom 6 jaar. De verlenging van rechtswege geldt niet voor huurovereenkomsten, die een andere geldigheidsduur hebben dan 6 jaar.

Niet verlengen van een huurovereenkomst

Indien de verhuurder géén nieuwe huurovereenkomst aan de huurder wil aanbieden en dus de overeenkomst wenst op te zeggen, dient dit ingevolge artikel 33, lid 1 van de Visserijwet uiterlijk 8 maanden vóór einddatum van de huurovereenkomst aan de huurder medegedeeld te worden. Ingevolge artikel 33, lid 2b van de Visserijwet kan de huurder in het voorkomende geval een verzoek tot verlenging indienen bij de Kamer voor de Binnenvisserij. Dit verzoek moet tenminste zes maanden voor de einddatum van de huurovereenkomst ingediend zijn bij de Kamer voor de Binnenvisserij. Indien de huurder de 6-jarige huurovereenkomst niet wil voortzetten, dient hij dit vóór einddatum van de huurovereenkomst schriftelijk aan de verhuurder kenbaar te maken.

Overdracht gehele huurovereenkomst / vergunning

Een visrechtgebende kan een verzoek indienen om de huurovereenkomst of vergunning in zijn geheel over te dragen. Dit is mogelijk wanneer zowel de huidige huurder / houder van de vergunning als de beoogde nieuwe huurder / houder van de vergunning schriftelijk akkoord zijn gegaan met de overdracht. Deze schriftelijke akkoordverklaring dient als bijlage bij het verzoek tot overdracht te zijn gevoegd.

Overdracht huurovereenkomst in delen

Een huurovereenkomst kan alleen in delen worden overgedragen wanneer de VBC waaronder dit visrecht valt schriftelijk heeft aangegeven hiermee unaniem in te stemmen. De overdragende huurder dient aan te geven aan wie hij welk deel van het visrecht wenst over te dragen en de beoogde nieuwe huurders dienen schriftelijk akkoord te zijn gegaan.

Aan de betreffende VBC zal vervolgens worden verzocht of zij in kan stemmen met de voorgestelde overdracht in delen. Bij negatieve advisering vanuit de VBC zal in beginsel niet tot een overdracht in delen worden overgegaan. Het waterschap behoudt zich echter het recht voor om, mede de argumentatie van de VBC wegende, tot een hiervan afwijkende beslissing over te gaan.

Overdracht huurovereenkomst aan meerdere huurders

Voor overdrachten waarbij wordt verzocht om een huurovereenkomst op naam van meerdere natuurlijke personen of rechtspersonen te stellen zal in beginsel geen toestemming worden verleend.

Uitgifte vrij liggend visrecht

In de situatie waarbij een huurovereenkomst niet wordt verlengd, of in de situatie waarin een water nog nooit is verhuurd, is sprake van een vrij liggend (of vrijgevallen) visrecht.

Voor de uitgifte van vrij liggende visrechten is in het nieuwe uitgiftebeleid de volgende lijn van toepassing:

Aan de VBC waarin het vrij liggende visrecht ligt, wordt gevraagd te adviseren aan wie het vrij liggende visrecht moet worden uitgegeven. De VBC dient vervolgens binnen 6 weken een schriftelijk advies uit te brengen. Indien dit leidt tot een unaniem advies van de VBC wordt het visrecht in beginsel conform dit unanieme advies verhuurd. Indien partijen in VBC-verband niet tot een unaniem advies kunnen komen zal het desbetreffende waterschap overgaan tot verhuur aan de overkoepelende organisatie welke in het betreffende gebied al visrechten huurt.

Visrecht bij sluizen, stuwen, gemalen en vispassages in trekroutes

Ter bescherming van trekvissoorten mag niet worden gevestigd of aas worden gepresenteerd in en binnen een afstand van 50 m van de uitstroomopening en 25 m van de instroomopening van vispassages. In het kader van een goed visstandbeheer, maar ook in het kader van veiligheid, is vissen en aas presenteren binnen een afstand van 25 m benedenstrooms en 25 m bovenstrooms van stuwen en sluizen verboden. Bij gemalen is vissen en aas aanbieden binnen een straal van 25 meter verboden.

Het waterschap ziet vanuit het voorzorgprincipe voldoende reden een visvrije zone in te stellen. Een eenduidige landelijke maat ontbreekt echter. De Brabantse waterschappen nemen het initiatief om te komen tot een landelijke analyse en afstemming en daaruit voortkomende richtlijnen worden in de huurovereenkomsten overgenomen.

Daarnaast kan, vanuit het beschermingsbelang van andere vissoorten of vanwege andere natuurwaarden, worden besloten om specifieke delen die onderdeel uitmaken van het uitgegeven visrecht uit te sluiten van bevissing. In verband met een goed visstand beheer blijven de van

daadwerkelijke bevissing uitgesloten gedeelten vallen onder de huurovereenkomst. Het uitsluiten van specifieke delen gebeurt in overleg met de VBC.

Afstemming visrecht op waterkwaliteitsdoelstellingen en functies

In het Provinciaal Waterplan zijn aan bepaalde wateren functies als waternatuur, zwemwater of ecologische verbindingzone toegekend. Bij verhuur van (nieuwe) visrechten of bij verlenging van visrechten houdt het waterschap rekening met de lokale situatie. Per lokale situatie kunnen bijzondere voorwaarden aan de overeenkomst worden toegevoegd die zijn afgestemd op het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen, de waterkwaliteitsdoelstellingen of die gerelateerd zijn aan de eisen die specifieke functies stellen (uiterste consequentie geen verhuur).

Werken met Visplan

Het deelnemen aan een VBC en het opstellen van een visplan is een verplichte voorwaarde voor de huurder van visrechten. Dit visplan wordt door alle visserijpartners gezamenlijk opgesteld en in VBC-verband afgestemd met de daarin vertegenwoordigde partijen. In dit visplan staat een beschrijving van de uitvoering van de visserij, afgestemd op het realiseren van een duurzame visstand (conform doelen waterschap). Het bevat van alle visrechthebbenden en houders van vergunningen in het betreffende gebied minimaal informatie over:

- Inzicht in het huidige en toekomstige visserijgebruik (vistuigen, intensiteit, locaties etc.)
- Inzicht in te onttrekken en uit te zetten hoeveelheden vis (soorten, grootte, aantal/gewicht etc.)
- Regelgeving, controle, handhaving.
- Het visplan bevat visserij gerelateerde onderwerpen zoals viswedstrijden

Het accorderen van visplannen

Waterschappen werken aan de doelrealisatie die voortkomt uit de KRW. De visstand is daarbij een van de parameters. Visplannen dienen dan ook aan te sluiten op de KRW doelstellingen, inclusief de daarin opgenomen visdoelstellingen. Om die reden dienen Visplannen ter accordering aan het betreffende waterschap te worden voorgelegd. Dit betekent dat het waterschap toetst of haar beleidsdoelstellingen niet belemmerd worden door het voorgestane visserijbeheer. Wanneer er geen belemmeringen zijn, wordt het visplan geaccordeerd. Om de plannen te beoordelen maken de Brabantse waterschappen in 2012 een toetsingskader, afgestemd op landelijke kaders.

Om ervaring op te doen met visplannen en het beoordelen daarvan, is per waterschap met de betreffende VBC gestart met het opstellen van en werken met een visplan.

Colofon

opdrachtgever

Joost van der Cruijssen (waterschap De Dommel)

status

Concept

auteur

M. Mouwen

werkgroep

Marco Beers, Twan Tiebosch (waterschap Brabantse Delta)

Jacco de Hoog (waterschap De Dommel)

Nol Plompen (waterschap Aa en Maas)

gecontroleerd door

Charlotte van Swieten (waterschap De Dommel)

vrijgegeven door

Joost van der Cruijssen (waterschap De Dommel)

's-Hertogenbosch, 18 maart 2013

Waterschap Aa en Maas
Pettelaarpark 70
5216 PP 's-Hertogenbosch
tel 073 615 66 66
fax 073 615 66 00

info@aaenmaas.nl
www.aaenmaas.nl

© waterschap Aa en Maas. Alle rechten voorbehouden

